

Tilsynserklæring for skoleåret 2023/2024 for Fænøsund Friskole:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 445010	Skolens navn: Fænøsund Friskole
----------------------	------------------------------------

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Marieke Brinck

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
05-03-2024	Alle klasser	Morgensamling	Praktiske/musiske fag	Marieke Brinck
05-03-2024	0., 1. og 2. klasse	Job og uddannelse	Humanistiske fag	Marieke Brinck
05-03-2024	2. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
05-03-2024	5. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
05-03-2024	7. klasse	Matematik	Naturfag	Marieke Brinck
05-03-2024	4. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
19-03-2024	Alle klasser	Morgensamling	Humanistiske fag	Marieke Brinck
19-03-2024	3. klasse	Matematik	Naturfag	Marieke Brinck
19-03-2024	Førskolen	Billedkunst	Praktiske/musiske fag	Marieke Brinck
19-03-2024	5. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
19-03-2024	6. og 7. klasse	Idræt	Praktiske/musiske fag	Marieke Brinck
03-04-2024	3. klasse	Musik	Praktiske/musiske fag	Marieke Brinck
03-04-2024	4., 5. og 6. klasse	Fortælling	Humanistiske fag	Marieke Brinck

03-04-2024	6. klasse	Natur/teknik	Naturfag	Marieke Brinck
03-04-2024	5. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
03-04-2024	1. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Marieke Brinck
03-04-2024	8. klasse	Geografi	Naturfag	Marieke Brinck

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

En forårmorgen blev alle os, der ankom til Fænøsund Friskole mødt af smuk, færøsk musik, der stille strømmede ud af højttalerne. Vi satte os og lyttede. Morgensamlingens tema var forår. Vi sang forårssange, hørte om Vivaldi og lyttede til et stykke af forårsdelen fra De fire årstider. Vi hørte hjertet der banker, fuglenes pippen og bækken der begynder at risle.

Sådan kan en morgen på Fænøsund Friskole starte til stor glæde for alle deltagere.

I løbet af mine tre dages besøg på skolen har jeg i dette skoleår samlet mine indtryk i dette års tilsynsrapport. Fænøsund Friskole er fortsat er skole, hvor undervisningens kvalitet og elevernes faglige niveau så absolut står mål med folkeskolens. For at kunne nå frem til denne konklusion har jeg observeret undervisning, snakket med lærere, pædagoger, elever og skolens leder. Der ud over har jeg læst på personaleintra, kigget i årsplaner for fagene og bladret i anvendt undervisningsmateriale.

I årets tilsynsrapport indgår korte beskrivelser af noget af den undervisning, jeg har set.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

På mine besøg har jeg igen i år set en del undervisning inden for det humanistiske fagområde. I undervisningerne har jeg set elever, der i høj grad har haft det faglige niveau, der skulle til for at kunne løse de stillede opgaver og svare på spørgsmål - enten mundtligt eller skriftligt. Jeg har set mange elever vise interesse og nysgerrighed for at lære mere. Undervisningen har fundet sted i miljøer, hvor eleverne turde spørge om hjælp, når der var noget, de ikke forstod.

Eksempler på dette har jeg bl.a. fra observation af undervisning i dansk, tysk og engelsk. Herunder følger udvalgte iagttagelser fra undervisning i dansk, engelsk og tysk:

En dansktime på mellemtrinnet blev indledt med at spørge eleverne om, hvad de synes var "det sjoveste" de havde oplevet i frikvarteret, imens de sidste elever fik sat sig. Klassen havde læst bogen "Fiskepigen", og i denne lektion skulle eleverne lave en fiske-fold-ud-bog, som eleverne efterfølgende skulle skrive i (resumé, personkarakteristik, komposition, layout og vurdering). Læreren begejstring for opgaven var tydelig. Det smittede, og alle elever fulgte med i gennemgangen. Læreren inviterede til spørgsmål og lyttede til eleverne. Timen var fyldt med smil og tilpas arbejdsuro, for eleverne var optaget af først at lave fiskebogen og derefter at fylde den hjemmelavede bog med indhold. Alle elever kunne være med og løse opgaven uanset deres faglige niveau.

I en anden dansktime måtte læreren starte med at hjælpe med at løse en mindre konflikt fra frikvarteret. Læreren lyttede, eleverne følte sig hørt, og læreren fandt hurtigt frem til en løsning på problemet. Læreren havde medbragt et hemmeligt papir med elevernes nye pladser, og efter lidt skramlen og tumult sad alle elever på nye pladser i en ny bordopstilling. Eleverne var gode til at hjælpe hinanden med at få det til at lykkes. For at styrke motivationen for at arbejde med skriftlig dansk, havde læreren valgt at give eleverne mulighed for at vælge mellem to forskellige opgaver - enten at arbejde på papir eller på computer. Alle eleverne gik efter en tydelig gennemgang hurtigt i gang med den valgte opgave.

En engelsktime startede med en gennemgang af den forberedte plan, der stod på tavlen. Læreren snakkede engelsk, og med smil i øjnene fangede hun elevernes opmærksomhed. To makkerpar skulle vise klassen, hvad de var nået frem til. Undervejs var der få elever, der forstyrrede. Dette blev i en venlig tone stoppet af læreren. Efter fremlæggelsen gav klassen positiv feedback til de to på "scenen". Det fremstod som en rigtig god måde at give tilhørerne en rolle og selv den meget generte elev voksede af at klare fremlæggelsen og tilmed modtage relevant ros fra sine klassekammerater. Eleverne bad efterfølgende om en brain break. Læreren lyttede og igangsatte en sjov sæbebobbel-leg.

I en tysktime arbejdede eleverne koncentreret i grupper med emnet: Rammstein. De havde selv været med til at vælge emnet, og det fremgik, at de havde fundet meget information om det ikoniske band. Grupperne kunne vælge mellem at optage fremlæggelsen på en film eller fremlægge live. Læreren gik rundt og hjalp eleverne.

Jeg snakkede med nogle elever, der fortalte, at det var sjovere at have tysk, når de arbejdede i grupper. Han sagde: "Når man er teenager er tysk lidt af et hadefag, men det hjælper, når det foregår på den her måde, altså hvor vi arbejder sammen og selv har valgt emnet".

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

I en Natur/teknik-time startede læreren med at fange elevernes opmærksomhed ved at tage fat i tavlesvampen og stille forskellige åbne spørgsmål fx Hvad kan en svamp bruges til? Hvad er den mon lavet af? Der blev lyttet til elevernes input, og det var tydeligt, at elevernes interesse for emnet var vakt. Efter en kort og præcis gennemgang af opgaverne i grundbogen blev eleverne inddelt i makkerpar, og alle gik i gang med arbejdet.

I en matematiktime var en klasse ved at beregne moms. Drengene sad i grupper på gangen, pigerne i klassen. Dagens ene opgave gik ud på at gennemskue, hvilke regnemoder, der kunne anvendes til at beregne moms. Der var en del elever, der fandt denne opgave meget abstrakt, og de havde svært ved at løse den. For andre elever var det let. Læreren gjorde sig umage med at forklare og motivere eleverne til denne opgave, som for nogle virkede helt uoverskuelig. Det lykkedes for de fleste elever med god hjælp fra læreren at nå til en grad af forståelse. Nogle sad tilbage og fik ikke opgaverne løst.

Jeg har desuden været forbi en matematik-time, der foregik på den lille vej foran skolen. Eleverne skulle gå en præcist markeret distance (cirka 50 meter) ti gange. Efter hver tur skulle de notere, hvor mange skridt de skulle bruge på at gå distancen. Afslutningsvist skulle de bruge de nedskrevne antal skridt til at beregne gennemsnittet. det var en engagerende øvelse, som alle elever deltog i.

I en anden klasse var de ved at afslutte et forløb med gange og dividere. I makkerpar skulle de lave en opgave, som børnene oplevede som en leg eller et spil. Alle var igang, og kun få elever havde brug for ekstra hjælp for at forstå spillet. Derefter blev eleverne sat til at løse en regnehistorie. Det at omsætte matematikken til anvendelse i virkeligheden viste sig at være meget svært for nogle elever. Læreren hjalp og forsøgte tålmodigt at forklare og vise. Det fremstod som om nogle elever manglende den grundlæggende matematiske forståelse for på dette niveau at kunne koble matematikken til virkeligheden. Hvordan kan man mon løse dette?

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

Da jeg ankom til klassen, sad alle klar ved hver deres instrument. De glædede sig til at have musik, og de vidste hvilken sang de skulle øve. Mange elever fortalte mig, at musik var deres yndlingsfag. Da læreren kom, øvede han med én instrumentgruppe ad gangen sangens akkorder/rytme. Der var virkelig meget ventetid, og jeg var imponeret over, hvor godt det gik. Dette var rigtig god træning i tålmodighed for de elever, der ikke lige var i gang med at øve sig. Efter tyve minutter var de klar til at spille med hele bandet. Løbende blev eleverne anerkendt, når de var fokuserede på opgaven, og i en fin tone blev adfærd korrigeret for de elever, der kæmpede med at holde sig i ro. Eleverne gik glade ud af lokalet. I fællesskab var de lykkedes med at få den første del af sangen til at lyde meget bedre.

En dag før påske var jeg kort sammen med børnene i før-skolen. De lavede papirpåskeæg, og i en behagelig stemning med en fin styring og struktur, arbejdede alle de små børn koncentreret med hver deres papæg. Materialerne var sat frem og børnene gik stille hen og hentede, hvad de skulle bruge. Når de havde brug for hjælp gik de stille hen til den voksne og spurgte om det, de var i tvivl om. De viste stolt deres færdige påskeæg til den voksne (og mig).

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

Det er min vurdering, at lærerne på Fænøsund Friskole er gode til at opdage og støtte de (få) elever, der har brug for ekstra hjælp i dansk. I den observerede undervisning blev opgaverne stillet, så de kunne løses på forskellige niveauer og dermed kunne de favne den faglige niveauforskel, som svarer til den niveauforskel, der typisk ses i den danske grundskole.

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

I matematikundervisningen blev jeg denne gang opmærksom på en temmelig stor niveauforskel blandt elevernes matematikfaglighed. Nogle elever fremstod især udfordret, når de skulle forbinde matematikken til virkeligheden. Jeg så også elever, der var udfordret i den mere abstrakte del af matematikken. Denne forskel i den grundlæggende matematikforståelse er efter min vurdering svarende til den niveauforskel, der er almindelig i den danske grundskole. I matematik oplevede jeg flere elever, der virkede frustrerede og demotiverede. Der var også få elever, som elever meget kort tid var helt færdige med den stillede opgave. Disse elever forholdt sig i nogle situationer passive/afventende i den sidste halvdel af lektionen. Det vil være min anbefaling, at der i faggruppen arbejdes med, hvordan differentieringsopgaven kan løses (endnu bedre) i matematikundervisningen på Fænøsund Friskole med henblik på at sikre det fortsatte faglige niveau (og matematikglæde) for alle elever.

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

I dette skoleår har jeg udelukkende observeret én engelsktime, hvor selv de mest generte elever gik op til tavlen og læste op på et meget fint engelsk.

Jeg erkender, at det er et svagt grundlag for en samlet vurdering af kvaliteten af undervisningen og elevernes engelskfaglige niveau. Efter samtaler med flere lærere og skolens leder er det deres vurdering, at eleverne er dygtige - både til skriftlig og mundtlig engelsk. Elevernes standpunkt svarer til, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

10. Fører skolen til prøve i historie?

Nej

10.1 Årsag

Skolen afholder ikke prøve i historie jf. §8a, stk. 5

10.2 Står elevernes standpunkt i historie mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

10.3 Uddybning

Eleverne har undervisning i historie fra 1. klasse, og de får karakterer i faget. Elevernes standpunkt svarer til, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

På baggrund af mine besøg inden for alle tre fagområder, samtaler med ledelse om undervisningsplanen, samtaler med lærerne og undersøgelse af lærernes årsplan, er det min vurdering, at skolens samlede undervisningstilbud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Dette er desuden vurderet på baggrund af lærernes

engagement, lærernes faglige og didaktiske niveau samt deres valg af materialer, elevernes evne til at løse opgaverne, elevernes bidrag i undervisningen og prøveresultater i fagene.

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

På Fænøsund Friskole er der mange tegn på, at friskolen i hele sit virke forbereder børnene til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

Skolen har fortsat et godt samarbejde med eksterne aktører: UU-vejledningen, Ungdomsskolen og PPR-psykologen, samt et positivt samarbejde med den lokale kirke.

Det fremgår desuden, at der er et godt og gennemsigtigt samarbejde med bestyrelse og støtteforeningen.

Tegn på, at skolen lever op til frihed- og folkestyrekravet, ses desuden i undervisninger samt i fagenes årsplaner. Dette ses tydeligst i overbygningen, hvor der fx i 9. klasse arbejdes med EU og Grundloven.

Generelt fremstår den observerede undervisning som en inddragende undervisning med blik for alle elevers deltagelse og medbestemmelse.

Jeg har fra den observerede undervisning set flere eksempler på situationer, hvor eleverne gennem gode spørgsmål fra underviseren opfordres til stillingtagen og argumentation. Undervisningsmiljøet er tillidsfuldt og trygt, og eleverne stiller gerne (mange) spørgsmål.

Der praktiseres generelt god klasseledelse, hvor eleverne i en anerkendende tone opmuntres til at deltage.

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

Jeg har i forbindelse med mine besøg observeret mange eksempler på udviklingen af elevernes demokratiske dannelse. Noget af det er nævnt under ovenstående, da den demokratiske dannelse blandt andet udvikles gennem muligheden for inddragelse og medbestemmelse. Det udvikles desuden i situationer, hvor eleverne er vidner til skolens demokratiske proces (beslutningen om afskaffelse af fadervor).

I forbindelse med morgensamlinger, hvor alle skolens elever er samlet, har jeg observeret andre eksempler på udviklingen af elevernes demokratiske dannelse. Fx det at alle skolens klasser på skift bidrager til morgensamlingen, kan både styrke skolens sammenhængskraft og give eleverne en oplevelse af, at alle her bidrager og er vigtige for at gøre denne skole til et godt sted. Når en elev under morgensamlingerne rækker hånden op, bliver de lyttet til og taget alvorligt. Dette motiverer eleverne at fortsætte med at sige til, når de har noget at bringe ind i fællesskabet. Det kan desuden over tid lære eleverne, hvad der er godt at fortælle til morgensamlingerne og hvad der skal fortælles i klassen.

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

I følge skolens leder arbejdes der i følge skolens ledelse med dette på flere klassetrin. Det finder især sted i samfundsfag, men det indgår i følge lærere også naturligt i andre fag, hvor det giver mening. Dette vil jeg spørge lidt mere ind til i det kommende skoleår.

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Ja

15.1 Uddybning

I særlige situationer, hvor der ligger pædagogiske overvejelser bag, anvender skolen af og til kønsopdelte aktiviteter. I de observerede lektioner havde lærerne en ensartet behandling af eleverne, uanset køn. I flere af de observerede lektioner samarbejdede eleverne på tværs af køn, men det skal bemærkes, at eleverne i de fleste klasser er placeret med en sidemakker af samme køn, og at eleverne i frikvartererne oftest er sammen med andre af samme køn. Jeg vil anbefale, at lærere og pædagoger drøfter dette. Hvis det er skolens opgave at lære elever at kunne samarbejde med alle, også på tværs af køn, skal eleverne måske blandes mere - også på mellemtrinnet og i overbygningen?

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

Fænøsund Friskole har et elevråd bestående af to elever fra hver klasse fra 4. til 9. klasse. Elevrådet er for eksempel med i planlægningen af fastelavnsfesten, lejrskolen og motionsløbet. De inddrages desuden i andre vigtige processer fx i forbindelse med beslutningen om at afskaffe fadervor til morgensamlingen.

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

Der findes beskrevne procedurer og temaet er drøftet på et personalemøde sidste skoleår. Man kan overveje at gentage drøftelsen i det kommende skoleår med den nye skoleleder.

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Ja

21.1 Oplys navn og adresse og beløb i kr. eksklusive moms i forbindelse med donatorer, der har givet en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms. Donationerne kan være givet som kontantbeløb, varer, tjenesteydelser mv.

Navn	Adresse	Beløb i kroner
Fehrs Fondnk	Holmens kanal 2, 1090 København K	30000,00

21.2 Angiv den samlede størrelse af alle donationer i kr. eksklusive moms.

30000,00 kr.

22. Tilsynets sammenfatning

På baggrund af dette skoleårs tilsynsbesøg, samtaler med personale og elever samt undersøgelse af undervisningsplaner og årsplaner finder jeg, at Fænøsund Friskole leverer et undervisningstilbud, der til fulde opfylder, hvad der kan forventes. Det er fortsat en skole, der i høj grad lever op til at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens stærke værdier lever, og der arbejdes tydeligt og fortsat på at styrke elevernes demokratiske dannelse gennem en oprigtig interesse for at lytte til eleverne, inddrage og give medansvar.

Det er interessant og en stor fornøjelse at komme på en så velfungerende skole. Jeg ser frem til besøg og samtaler i det kommende skoleår, hvor en ny skoleleder vil overtage posten på denne veldrevne skole.